Ч. 55. Львів, неділя, дня 5. вересня 1915. Рік I.

Українське слово

Ціна примірника 6 сот. Поза Львовом 8 сот.

- - Умови передплати - -
у Львові:
На рік . . . . . 18·— К.
„ півроку . . . 9·— „
„ чвертьроку . 5·— „
„ місяць . . . 2·— „
- - В краю і державі: - -
На рік . . . . . 24·— К.
„ півроку . . . 12·— „
„ чвертьроку . 6·— „
„ місяць . . . 2·50 „

- - Ціна оголошень: - -
За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. п. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. За зміну адреси платить ся 50 сот.

Політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.
Виходить що-дня.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок 43.

ПОХІД НА ДУБНО.

Кріпость Городно впала! — Російський фронт на схід від Бродів проломаний. — Синод наказує благальні молебні.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ дня 4. вересня 1915.

На російськім фронті.

Неприятель вчера ставляв на цілому фронті поміж Дністром а південним краєм припецьких болот завзятий опір, та силу своєї оборони старав ся скріпити поновними протиатаками. Над долішним бігом Серету та при самому впаді сеї ріки станули наші війська серед завзятих боротьб сильною ногою на східному її березї. Вони здобули сильно укріплене неприятельське становиско на височині Слотерії, та взяли в полон 2 офіцерів та 1400 жовнїрів. Перед Теребовлею та Тернополем панував зглядний супокій, На північ від Заловець та на схід від Бродів проломала армія ґенерала Бем-Ермольного в богатьох місцях неприятельську лінію. Ми взяли тут в неволю 6 російських офіцерів, між ними оберста та 1200 жовнїрів.

На Волинї ведуть наші війська борбу в области на захід від Дубна та коло Оліки. Російський опір ще не зломаний.

На північний схід від Пружан положене серед н. і к. військ незмінене.

На італійськім фронті.

Від часу безвислідних атаків на високорівню Лявaрони та на мостовий причілок Tolmein, — діяльність Італійців очевидно зменшіла. Поминувши артилерійські борби, — відбула ся вчера в південній части згаданого мостового причілка сутичка. Неприятеля, як все — ми відкинули.

З тим самим вислідом [illegible] скінчила ся італійська атака, предприйнята [illegible] ранним ранком в Доломіт[illegible]

[illegible] заступник шефа ґенерального штабу
пільний маршалок-поручник ф. ГЕФЕР.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ дня 3. вересня 1915.

На східнім фронті.

Ґрупа військ пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Борби йдуть о вихід переслїдуваних колюмн з багнистих просмиків на північ від Пружан.

Ґрупа військ пільного маршалка ґенерала Макензена:

В погоні за неприятелем перейшли ми Ясьолду біля Сільця, Берези картуської та в околиці Антополя 30 кільометрів на схід від Кобриня. Австро-угорські війська йдуть в напрямі східнім на полудне від Булото-Дубуве.

Ґрупа військ пільного маршалка ґенерала Гінденбурґа:

Наша кінниця взяла вчера приступом укріплений, неприятельською піхотою обсаджений мостовий причілок біля Lennenvaden на північний схід від Friedrichstadt. В полон попались 3 офіцери 350 жовнїрів, здобуто один машиновий кріс. На боєвій лінії на північний захід від Вильна Москалї силкувались повздержати наш напір; атаки їх однакож відкинули ми серед великих для них втрат.

На південний схід від Мереча неприятель відкинений. Між авґустівським каналом а Свислочою дійшли ми до Німана.

Біля Городна переправились наші атакуючі війська через Німан, та після борби на улицях міста заняли його. В неволю взято 400 Москалів.

Армія ґенерала Ґальвіца спромогла опір задніх неприятельських сторожей на дорозї Оленшиці [illegible] (на південний схід від Одельська) [illegible] вночи. Ся армія [illegible] 3000 Москалів, [illegible] та 18 машинових крісів.

На південно-східнім фронті.

Армія ґенерала ґрафа Ботмера серед боротьб наближує ся до відтинка Серету.

На західнім фронті.

Коло Souchez відперли ми французьку атаку ручними ґранатами. По при се піднести годить ся влучне висаджуване мінами стрілецьких окопів у Фляндрії та Шампанії.

НАЧАЛЬНА УПРАВА АРМІЇ.

ЕВРОПЕЙСЬКА ВІЙНА.

Під загрозою замиреня.

З приводу російських погроз на адресу своїх союзників, що заключить окремий мир, коли вони не добудуть грошей і військової підмоги, пише „Kölnische Zeitung“:

Дуже цікаво знати, що відповість Анґлія на склонність Росії заключити окремий мир. Дати гроші і військоце легко сказати, але тяжко виконати.

Росія вже не є вязана умовою що-до спільного замирюваня, бо Анґлія не сповнила своїх зобовязань що-до енерґічного і видатного попираня своїх союзників у війні.

Болгарія збирає війська.

В розмові зі софійським кореспондентом „Corriere“ признав Грасіч, що **на границї концентрує ся богато війська.**

Нове поликане в Сербії.

Французькі дневники містять розпорядок сербського міністра війни, **поликуючий всїх Сербів у вїцї від 18 до 50 літ.**

Віповідь Сербії почвірному порозуміню.

З Букарешту доносять:

Відповідь сербського правительства на ноту держав порозуміня вже **устaлено на засїданю ради мінїстрів в Краґуєвачи** під проводом наслїдника престола і предложено королеви до затвердженя. Правительство заняте останною редакцією сеї відповіди, яку вишлеть ся в найблищих днях державам порозуміня.

Відповідь уложена в тонї уступчивім.

Сербське домаганє відшкодованя.

До Женеви доносять з Нїшу: Сербська коронна рада в Краґуєвачи обмежила приреченя Пасіча остільно, що признанє відступленє територій на річ Болгарії **не буде виконанє доти, доки Сербія не займе хорватських та албанських земель як відшкодованя.**

Здобуванє Греції.

Будапештенські ґазети доносять з Атен:

Між грецьким правительством і державами порозуміня навязано **нові переговори.**

Порозумінє обіцює Греції значні користи на малоазійському побережу, коли вона дозволить на **перехід військових підмог для Сербії через Солунь.**

Як тривога, то до Бога.

Святий синод зарядив в цїлій Росії трідневі молитви і піст. Причая говорити [illegible] нарід му[illegible] [illegible] тому що занадто скупи[illegible] [illegible] в наслїдок чого повстала дорожня. Синод сподїєть ся, що молитвою і постом відвернуть вони катастрофу, як перед 520 лїтами.

Болгарсько-румунські переговори.

„Berliner Lokalanzeiger“ одержав з Букарешту вість, що в сих днях кінчать ся болгарсько румунські переговори. Майже всї спірні питаня будуть розвязані. Передово[illegible] перевіз через Румунію буде улекшений. Справи Добруджі і Силїстрії ще не покінчено, одначе буде зложена заява, що румунське правительство признає рацію болгарських бажань в справі спростованя границь. Те спростованє має слїдувати аж по основнім провіреню обопільних комісий.

Одинокий ратунок для Росії.

АМСТЕРДАМ, 31. серпня. Анґлійська преса оцїнює російське положенє **як найкритичнїйше.** Часопись „Manchester Guardion“ жадає в передовиці щоб правительство скликало парламент, та щоб не вкривало вже більше перед анґлійським народом положеня Росії. **Тільки мир може вратувати Росію перед цїлковитим розгромом.**

Поміч або заключенє віддільного мира!

КОЛЬОНІЯ, 31. серпня. Російські часописи пишуть: **„Або помочи та грошей, або заключенє віддільного мира.“**

Румунська відповідь Росії.

Спеціяльний царський висланник у президента мінїстрів Братіяну.

БУКАРЕШТ, 31. серпня. Президент мінїстрів приняв спеціяльного царського курієра Нелїдова. Коли висланник вручив президентови царський лист, спитав ся його Братіяну: Ви жадаєте від нас зобовязаня, котрим цїлість нашої держави може бути захитана. Чи можете нам дати порyку, що Бесарабія по війнї не [illegible] [illegible]на?

Нелїдов заявив на се, що його місія є чисто формальна, та що з сеї причини мусить він кожде питанє ухилити.

Президент відповів йому на се: „Я мушу перед парляментом виступити з конкретною запорукою, в противнім случаю не прийму ваших предложень“.

Новий шеф російського ґенерального штабу.

ПЕТЕРБУРГ, (Ткб.). Ґенерала Янушкевича іменовано військовим помічником намісника Кавказу. В його місце іменований шефем ґенерального штабу ґенерал піхоти Алексеєв, дотеперішній комaндант армії на південно-західнім фронтї.

Обниженє курсу рубля.

БЕРЛІН, До „Vossische Zeitung“ доносять з Петербурґа, що російський мінїстер скарбу Барк відложив свою подорож до Льондону та Паража, позаяк по причинї наглого обниженя курсу рубля петербурські банки просили його о відложенє їзди, доки не наступить звижка курсу. Таку саму раду дістав він і з Льондону.

Противоєнні демонстрації в Медіолянї.

ХІЯССО. 3. вересня. Російські невдачі викликують серед людности щораз більший несупокій. Головно упадок Берестя Литовського був в Медіолянї причиною демонстрацій. В суботу зґромадились великі товпи робітників в робітничій дїльницї Медіоляну та пішли на зелїзничий дворець, щоб здержати військовий поїзд, що мав відійти в напрямі Верони. Намір демонстрантів одначе не вдав ся, бо зелїзничі власти випустили поїзд ще перед приходом робітників. Супроти сього товпа вернула ся до міста, де прийшло до бурливих демонстрацій антимілїтарного характеру. Полїція інтервенїювала, не могла однак дати собі ради з товпою, котра остаточно пішла під редакції „Corriere della Sera“ і „Secolo.“ Дневники сї відiграли в передвоєннім часї велику ролю, репрезентуючи антиавстрийський напрям. Товпа приступом

Над могилою Великого Гетьмана.

(Промова Самійла Зорки на похоронї Богдана Хмельницького по лїтописї Величка за В. Липинським).

Жити й умирати, хибаж се від початку світа всесильним декретом Божим, —до наших предків — „жийте й розмножуйтесь“, — відтак — „землею еси і в землю повернеш ся“—висказаним, постановлено, одначе непохибним і непогамованим жалем смерть людська звикла наповняти серця живучих.

Панове Полковники і вся Старшино, із всїм Товариством Війська Запорожського, і вся Річпосполита Українська! Прийшло тепер і нам, по веселих минулих часах, сумних слухати співів і рясними сльозами заливати облича наші, бо Гетьмана нашого Богдана Хмельницького, справдї від Бога нам даного вожда, безмилосерною смертю пораженого, вже на смертних марах оглядаємо і останнї прислуги йому чинимо.

Умер той добрий вожд наш, безсмертну по собі оставивши славу, за котрого головою, не лише ми його підручні, але і вся Малої Руси Річпосполита, при щасливих сукцесах, довгі лїта жити безпечно собі могла обіцювати! Умер той, котрому спільно з Вашмостями Панством, при правдї своїй за вольности і стародавні права свої стоячим, всемогуча рука Божа на братію, а також неприятелів наших, Савроматів Польських, всюди своєї успішної додавали помочи. Умер той, від котрого гарматнїх і мушкетерських громів не лише ясновістна стародавніх Вандалів Сарматія, і бурливого, з своїми сильними замками і фортецями —особливо року 1621, коли з Османом, Імператором Отоманським і цїлою Короною Польською, не без козаків, братії нашої, під Хотином, через немалий час щасливо вела ся війна—Евксинопонту оба береги, але й самі Царгородські, пороxом мушкетернім козацьким окуренї, дрожали й тряслись ся стїни!

Умер вкінцї той, через котрого справу оживлені, могли нїколи не вмирати стародавні права і вольности Української і цїлого Війська Запорожського!

Не став менї часу до висказаня й вичисленя чеснот і вчинків Ваших лицарських, котрі ви, при від Бога данім собі тім вождї і Гетьманї Хмельницькім, на багато місцях, з великою перевагою і відвагою, наслїдуючи в тім старовічних, великому Олександрови Македонському на підмозї военній будучих предків своїх славян, відтак Скитів, Кимбрів і Хозарів, преславно виявили. Хай людською мовою лицарську славу вашу вискажутьполя і долини, вертепи і гори, мури і гарматні рури, як то ви відважни і величнїм, лицарської і геройської відваги, проти неприятелів і братії своєї Сармато-Польської, за вольности свої ставали і воювали серцем; і чого то в, при всемогучій помочи Божій, на Жовтих Водах, під Корсунем, під Пилявою, під Збаражем, під Зборовом, під Берестечком, під Білою Церквою, під Львовом і Замістєм, під Нестерваром і Баром, під Каменцем Подільським і Жванцем, під Батовом і Охматовом, і на инших богато місцях, яких не вичисляю, доказували і доказаля.

До Тебе з благою мовою моєю звертаю ся, милий нам вожде! Древній Руський Лицарю, славний Сканоербеґу, Гетьмане славного усього Війська Запорожського і цїлої козакоруської України, Хмельницький Богдане! До Тебе мовлю, тепер між чотирма дошками зложеного і мовчазного, котрого недавно передтим вимови і ординансу сто тисяч нас слухало; і на кождий миг Твій готовими ставало. Що так в скорім часї мовчазним став Ти Гарпократом? Хочби нїмого наслїдуючи Аттиса, промов до нас, братії своєї, і научи нас, як маємо без Тебе жити, і поступати в дооколичніми приятелями і неприятелями нашими. Той бо нїмородний Аттис короля, батька свого, перестеріг ретельною вимовою від забитя через воїна власного. А Ти доброї будучи вимови, промов і дай нам пересторогу, щоби ми не були звойовані і побиті через неприятелів наших. Відложи хоч на малий час теперішнє право смертности Твоєї і промов до нас щось ласкавого і доброго на дальше жите наше, ласкавий і добрий наш Гетьмане! А коли ж вповні сповняючи декрет смертности, того над діскрецією живучих вчинити не можеш, то хоч там, у Маєстату Божого, до Тебе посилаємо, умоли Господа Всемогучого, аби по відході Твоїм обдарував нас щасливим житєм, і зберіг в цїлости і мирі від всяких неприятелів Вітчину нашу. А ми взаїм за Тебе, тут на землї живучї, Маєстат Його Божий, аби Тебе з вибранцями своїми до безконечної допустив хвали своєї, благати прикаємо і асекуруємо. Амінь.

взяла обі редакції, та здемольовала їх мимо розпучливої оборони редакційного та адміністраційного персоналу.

По році.

З передвчерашнім днем минув рік, як царські війська увійшли в столицю Австрійської України. Від давна ясна була для нас ціль російського походу, і на се звертали увагу освітних кругів, чинників і репрезентаційних тіл, українські політичні діячі і українська преса. В центральному парляменті, в делеґаціях і в галицькому соймі усе проносились голоси українських послів, що сужемжний, пограничний край в небезпеці. Українська преса при всякій нагоді піднімала голос, звертаючи свої уосновані слова (як пізніще показалось) на прямі адреси: „caveant consules“!

Дня 3. вересня 1914 почали вулицями староукраїнського княжого города переходити міліонові східно-европейські й азійські армії, щоб на українських Карпатах заткнути трибарвний прапор царської імперії.

В суті річи — мимо всіх напушистих маніфестів вел. кн. Миколи Миколаєвича і стоячого за ним московського націоналістичного гайворони (як висловив ся еп. Никон) мала бути пересунена границя імперії на рубець етноґрафічної границі українського народу.

Витоптаним шляхом зі сходу рунула на клаптик не зовсім ще поневоленої української землі бурлива туча північно-східної навали.

Ми, що тут — на місці усе бачили і переживали, знаємо, як поводились супроти нашого народу наїздники. Границя була вже давно намірена, а в хоробливій фантазії задурманеної Росії була вже вона й усталена. Розходилось тільки о те, щоби ту живу й ядерну силу, яку представляє собою українство зломити і розложити. І на диво мимо всіх гонень і переслідувань, яких зазнав наш нарід, мимо того, що його нищено, рабовано, що вношено всюди деморалізації, що топтано безмилосердно усі святощі, що профановано реліквії народу, що замкнено йому уста — той нарід терпів по геройськи і витрівав.

Нині увесь світ знає, за що Росія вела війну, що їй не розходилось ані о проголошене зєднане Польщі, ані о инші фантазії, її цілю було згнобити і знищити українство, яке грозило розпадом самодержавного царства.

І коли той рік у цілій своїй грізній величі із всіма наслідками знищеня у сфері матеріяльного й духового життя відбив ся найтяще, то власне на Українцях і то по обох боках кордону.

День 22. червня с. р. приніс освободжене столиці Австрійської України, тепер союзні війська може вже й увійшли в Тернопіль, столицю австрійсько-українського Поділя.

А там далі широкі, богаті простори закованої України із золотоверхим Київом.

По році проміннях надій й незахитаної віри, часами прикрих розчаровань й депрімуючих перипетій пригноблення — нині мимо всего з вірою глядимо в будуччину, яка принесе волю нашому народови.

Голоси краю.

З Борислава.

Величаво і радісно обходив Борислав сьогорічну річницю уродин Цісаря Франц Йосифа І. В Бориславі є кілька урядів військових, як Etappenstationscomando, Naphtasubraionscomando, який займає ся виключно нафтовими справами, Versicherungscomando і и. Є ту около 500 жовнірів і 15 офіцерів з комадантом етапової стації капітаном Нестаровичом на чолі, котрий дуже прихильно відносить ся до Українців і познакомлений є з українськими справами. Заходами капітана Нестаровича прибрав Борислав з околицею в день 18. серпня с. р. святочний вигляд. На головних улицях міста виставило військо кілька величавих брам, прикрашених зеленею і прапорами та освітлених електричним світлом з портретами Цісаря. Кілька день передтим зложили Українці Борислава і доокoличні громади на руки п. Нестаровича т. зв. „Адреси“ з вірнопідданчими желанями для Апостольського Величества. Всі наші адреса були писані по українськи, бо так п. Несторович розпорядив. На мурах міста і доокoличних селах появились також відозви (німецькі, українські і польські) з зазивом п. Нестаровича посипались тисячні жертви від місцевих нафтярів (около 38.000 К), які розділено в день уродин Цісаря на 3 части: між убоге населене Борислава, Тустанович і Червоний Хрест. Роздачею грошей займав ся п. Евстахій Сасик, Українець. В навечерє уродин перетягнув улицями Борислава і Тустанович величавий похід з смолоскипами, лямпіонами та музикою, яка їхала на прибранім зеленею „ридвані“. Всьо, що жило, вирушило, щоби взяти участь в тім радіснім святі. Українці йшли також в тім поході з синьожовтим прапором а гарний хор співав „Боже буде покровитель“ і „Ще не вмерла Україна“. Хор наш своєю присутностю звернув на себе увагу всіх присутних і удостоїв ся спеціяльної подяки. Жаловав лише комендант, що не було походу українських дівчат в народних строях, який задля короткого часу не мож було устроїти.

В сам день уродин відбулось о год. 9½ торжественне Богослуженє в церкві в Бориславі. Тріюмфальна брама коло церкви з цьвітами і державними та народними хоругвами, церков сьвяточно прибрана і осьвітлена електрикою, а посередині серед зелени цьвітів і електричного сьвітла виднів портрет нашого Улюбленого Монарха — все те вказувало, що велике „Сьвято радости“ настало для Українців Борислава. Службу Божу відправив місцевий управитель парохії о. Іван Ліщиньський в асисті питомців. На богослуженю були присутні П. Нестарович з офіцерами і військом, начальники місцевих урядів, українська інтелігенція та парохіяни. Підчас Богослуженя співав гарно місцевий хор учеників і учениць гімн. під батутою проф. Кочоровского. Милі голоси дівочі звертали на себе увагу присутних гостей. При кінці Служби Божої виголосив о. Ліщиньський гарну патріотичну проповідь

Іван Калинович. 4)

Огляд „воєнної“ української бібліоґрафії.

(За час першого року світової війни).

(Далі).

17. Відозва „Союза визволеня України — до турецьких жовнірів (аскерів). Місце і рік друку не поданий, (відозва вийшла однак в грудні 1914 р.), — по турецьки.

У відозві прохав ся турецьке військо, щоб воно розповсюднювало обі попередно наведені відозви поміж полоненими московськими солдатами.

18. Відозва Харківського гурта соціялістів-революціонерів — до „Братів хліборобів“. Місце і рік друку не зазначений.

На початку відозви змальовано сумний стан селянства в Росії й вияснено, що сю війну веде російський уряд не тому, щоб визволити „братів-славян“, але, щоб звести свої порахунки в Німеччиною, а Австрії загарбати Галичину та знищити там український нарід, як його знищено частинно в Росії. Тому відозва закликає хліборобів не йти в ряди московського війська, а коли се не вдасть ся, то по повороті з війни не віддавати назад збрuї, а обернути її проти Росії і начальства.

19. Відозва Комітету Українців міста Львова видана у Львові, 22. червня 1915, з нагоди освободженя столиці краю з російської інвазії — Зміст її загально відомий, тим більше, що повний текст її подало „Нове Слово“ в числі 2, з 24. VI. с. р., а за ним „Свобода“ з дня 9. липня № 22, — тим й ми не ставємо його переказувати.

20. Відозва „Загальної Української Ради — до українського народу Галичини і Буковини, вийшла друком у Відні, 24. червня с. р., з нагоди увільненя рідного краю з московського „панованя“. Тому що сю відозву помістила вся українська преса, в друге зміст її переказувати — злишня річ.

21. Відомости про російську Україну. Царгород, 1915, 16⁰, 23 стор. Накладом „Союза визволеня України“.

Отся інформаційна брошурка про російську Україну, передає зміст відчитів, що їх уладжував „Союз“ у Львові, для старшини „Січових Стрільців“. Книжечка подає найконечнійші відомости про адміністрапійний і громадський устрій, пояснює значінє російської „Государственної Думи“ та містить відомости про суспільні, релігійні, національні відносини на російській Україні.

22. Воєнна Читанка: За Україну, ч. 1. (збірка). Памятка українській дітворі від народного учительства. Відень, 1915, 8⁰, 38 стор., ціна 30 сот.

Се перше число видавництва, яке має бути продовжуване. На зміст сьої читанки зложили ся: 1. Від видавництва (сторі 3), 2. Тараса Шевченка: Вечір (стор. 5), 3. Юрія Федьковича: Рідний край (стор. 6), 4. Зрадив, оповіданє Богдана Лепкого (стор. 6—12), 5. Воєнний марш, пісня (стор. 12), 6. Малий герой, оповіданє Северини Кабаровської (стор. 13—23), 7. Зазив, вірш Богдана Лепкого (стор. 24—25), 8. Листи Марусі, оповіданє Володимира Карабовського (стор. 26—34), 9. Наша Україна, інформаційна замітка (стор. 35—36) і 10. *„Ще не вмерла“* (стор 37). На дальші випуски призначена збірка Стрільцям, Шевченкови і инші — однак вони досі не вийшли з друку.

23. В той ясний денс... На спомин освободженя Львова 22, червня 1915, 4⁰. 8 стор., ціна 20 сот.

Се чи не перша українська, літературна збірка, яка появила ся підчас війни у Львові, а на яку зложило ся девятьох письменників. На самому, переді видніє портрет цісаря Франц Иосифа І го та цісаря Вільгельма II-го, після чого слідує воєнний пеан д. Ст. Чарнецького: Перед Львовом, який грімкими словами витає історичну хвилю здобутя Львова. Відтак йдуть дві імпресії, що огненними словами передають теперішню пору на тлі сучасних подій. Тут поміщено два передруки; Остапа Маковея: Брати (з календаря „Просьвіти“) і Богдана Лепкого вірш, *„Тим, що упали“*. Далі слідує уривок з найновішої повісти д. М. Яцкова: При боєвій симфонії на воєнну тему; — малюнок відомої письменниці, Катрі Г...чевої: На новій карті, в якому представлено в ярких красках два воєнні світи; російський і австрійсько-німецький. Вірш Петра Карманського: *„Освободителі“* Росії — дає належну відправу Москві за її облуду і підлоту, а знова Д. Старосольська в поезії прозою: *„У далеку

відь, яка на всіх зробила велике враження. Слези радости появились в очах присутних, видко що зрозуміли слова „dulce et decorum est pro patria mori“, а звертаючись в середині проповіди до П. Нестаровича так відозвав ся: А ви пане капітане передайте що ми бориславські Українці все були і будемо вірними нашому дорогому Монархови, ми післали з Борислава Укр. Січ. Стрільців, що вкрились такою славою в борбі за Цісаря і Вітчину. В часі ворожої інвазії молили ся ми Богу за Цісаря і Його військо. Тому нині наші серця заливає найбільша радість що ми по 8-ьмо місячній неволи знова повернули під скиптр династиї Габсбургів. Залунало гарне „Многая літа“ і „Боже буди покровитель“ а на закінчене „Боже Великий Єдиний Русь-Україну спаси.“ Присутні гості і народ з невисказаним одушевленем вислухали повисшу „Молитву Українського Народа“ і з радостию в серцю та надією на лучшу будучність розійшли ся домів.

За гарне се торжество зложив пан капітан о. Ліщиньскому щиру подяку.

Підчас Богослуженя зібрали 3 панночки учениці перемиського лицею 50 К на Укр. Самар. Поміч.

Відбудова знищеного краю у Німців.

Краєвий виділ Галичини, бажаючи розпочати велику акцію коло відбудови нашого краю, знищеного війною, вислав, з кінцем червня с. р. двох делегатів до східної Прусії, які мали там розглянути поступоване правительства, в цїли ствердження воєнних шкід, а опісля предложити краєвому Виділови письменне справоздане. Оден з тих делегатів д-р Олександер Рачиньский предложив вже виділови своє справоздане.

З сього документу, який опирає ся виключно на урядових джерелах подаємо слідуючі виїмки:

Пруське правительство, пізнавши, що в часі зимової інвазії знищено в Східній Прусії 24 міст, 600 сіл, 300 фільварків, 122 шкільних будинків і т. д., що шкода числить більше як міліярд, а з сього 300 міліонів марок у будинках, 450 міліонів у знищених движимостях і плодах, решта в знищених полях, спалених лїсах, попсованих зелїзницях і гостинцях — постановив з фондів пруського скарбу дати так зване вступне відшкодоване, яке числить 90 процент оціненої шкоди, полишаючи справу цїлковитого воєнного відшкодованя до полагодженя парляментови німецької держави, якому відповідний проект предложить ся по заключеню мира.

На цїли вступного відшкодованя для східної Прусії, яка має простору 37 тисяч кв. кільометрів, т. є. тілько, що половина Галичини, а мешканців лише 2,064,800, — ухвалив пруський Сойм 400 міліонів марок, а має воно на цїли: уможливити дальше господарне житє в східній Прусії, улегшити відбудову сього краю і перешкодити уділеню шкідливих наслідків із розбитя господарського житя в східній Прусії на инші провінції німецької держави. — Вступне відшкодоване є тоді уділене на: 1) дальше провадженє домового господарства (набуте средств живности, убраня, удержанє здоровля, виховане дїтей, оплата чиншу найму); 2) нове ведене господарства (справлене худоби, знарядів, насіня, оплата робітника і т. д.) і в кінці 3) відбудова будинків. Що до сеї останної справи, то з причини, що шкода в будинках є оцїнена після стану перед війною і квота виплачена державою не може вистарчити на поставлене нових будинків, через се решту достарчає знову скарб пруської держави у формі безпроцентової позички, якої сплата починає ся щойно в 5 літ по виставленю будинка, та наколи будинок посїдає через пять літ в руках пошкодованого, держава дарує йому четверту часть довгу, наколи-ж і в слїдуючих пятьох лїтах не зайде зміна в особі властителя, дарує йому держава і другу четверту часть довгу, так, що по десяти лїтах дарує ся половину довгу.

Крім сьої безпосередньої помочі держави, покликано до житя численні інституції, в цїли прискорення відбудови краю. І так повстали: кредитове воєнне заведене для торгу і промислу, уряд посередництва для ремісничих товариств, щоби дати ремісникам роботу в східній Прусії і Товариство будівляних матеріялів, яке достарчає пошкодованим добрих і таних матеріялів. Для рільників закуплено велике число моторових плугів, призначено 18 міл. м. на закупно інвентаря, 6 міл. на насїне, а 30 міл. на нагороди за вчасне оброблене ріллї. Ремісничі палати одержали всї найновійші знаряди до роздачі між своїх членів, а спеціальні фахові уряди уділяють безплатно поради і плянів при будові нових будинків, та крім сього великі німецькі міста вибирають собі якесь знищене місточко, щоби його відбудовати своїм коштом, як на примір громада Дісельдорф (Düsseldorf) призначила 1 і пів міліона для так названих „хресних дітей“ в східній Прусії.

Шкоду без огляду на те, хто її спричинив чи російські війська, чи власні, оцінють спеціяльні комісії, зложені переважно з 5 членів, а то з одного тільки урядника ляндрата і 4 горожан. Оцїнене шкоди віддасть ся дуже скоро та неправдиве подане більшої шкоди є строго каране.

Одним словом урядові чинники старають ся всїми силами принести добро свойому краю і мешканцям. Східна Прусія не тільки скоро поверbegin до свойого передвоєнного стану і відбудуєть ся, але ще скористає на вигляді та гигієнічних урядженях.

Нема сумніву, що галицький Виділ краєвий покористуєть ся звітом зі східної Прусії та узгляднаючи наші відносини забереть ся до роботи, скоро лише з боку центрального правительства дістане відповідну підмогу.

В інтересї краю і його безщасного населеня лежить, щоби та справа не проволїкалась ні одного дня. Бо й так найкраща пора минула, а осїнь йде скорою ходою... Прийде зима, потиснуть морози, впадуть сніги — і станемо безрадні!

путь“, передає останні хвилі прощаня з тими, що їх пігнано у Сибір. В образку: „*Дорогою йдучи*“, представляє Катря Г-ва мандрівку нашого народу, що під примусом з останками свойого добра йде в світ за очі — на еміграцію. На ту тему маємо ще дві поезії д. Ст. Чарнецького: „*Із чорних днів*“ і Воєнна ідiля і сього-ж автора елегійну рефлексію „*Ворожому війську*“, яка характеризує душу поета на загально-людські відчуття, де він без упередженя віддає справедливість і ворогови. О. В...ізна в „*Снї на яві*“ передає свої страждання, тугу-скуку і надії на тему майбутніх подій. На закінчене помістила редакція поему Богдана Лепкого п. з. „*Михайло Павлик*“, яка попередно друкувала ся в „Ділї“ і „Вістнику Союза визволеня України“. (Після „Нового Слова“ з 2. VII. ч. 9).

24. Грущевський Михайло, проф. унів.: **Як жив український народ.** Накладом „Союза визволеня України“. Виданє 2-е. Царгород, 1915, 8⁰, 107 стор. + 10 ілюстр. + мапа, цїна 50 сот.

Се ілюстроване виданє одної з найпопулярнійших праць нашого славного ученого професора, яка в першому виданю вийшла п. з. „Про старі часи на Україні“, і вже давно розійшла ся, тому „Союз“ видав її в друге, зі зміненим заголовком. Лехкий стиль, річевий виклад предмету, достроєний до сього обєм праці, популярне представлене цїлої нашої минувшини живими картинами, — отсе прикмети твору, які ставлять коротку історію проф. Грушевського вище усїх публікацій сього рода. Заголовки поодиноких уступів докладнїйше перекажуть зміст книжки, чим загальні слова, тому їх наведемо: 1. Про наш край і нарід (стор. 3—6). 2. Про найдавнійші часи (стор. 6—9). 3. Про київську державу (стор. 9—13). 4. Володимир і Ярослав. Христіянство на Україні (стор. 13—18). 5. Київська держава розпадаєть ся (стор. 18—21). 6. Татарський погром. Галицька держава (стор. 21—25). 7) Литва та Польща забирають собі українські землї (стор. 25—29). 8. Польські порядки на Україні (стор. 29—34). 9. Козаччина (стор. 33—39). 10. Польське правительство хоче робити порядки у козаків (стор. 39—42. 11. Перші війни козаків з панами та польською державою (стор. 42—46). 12. Українці боронять своєї віри (стор. 47—50). 13. Козаки боронять віру і права українського народу (стор. 50—53). 14. Козацькі війни перед Хмельниччиною (стор. 53—57). 15. Хмельниччина (стор. 57—61) 16. Україна відриваєть ся від Польщі (стор. 62—65). 17. Україна злучаєть ся з Московщиною (стор. 65—68). 18. Що діяло ся на Україні по смерти Хмельницького (стор. 68—73). 19. Руїна (стор. 73—76). 20. Мазепині часи й скасоване Гетьманщини (стор. 76—81). 21. На Україні заводять ся російські порядки (стор. 81—86). 22. Гайдамаччина. Кінець Польщі (стор. 86—89). 23. Українство підупадає (стор. 89—92). 24. Українство відживає (стор. 92—96). 25. Шевченко та його товариші (стор. 96—102). 26. Нові часи (стор. 102—107).

(Дальше буде.)

Супроти змінених відносин.

Наша молодіж вертає по році примусових ферій до правильної праці і треба буде довгого часу, заки заповнять ся у неї всї недостачі в знаню, спричинені такою довгою перервою. Власти подбають, мабуть, щоби через відповідний плян науки недостачі в деяких предметах доповнити; але треба буде нам самим звернути спеціяльну увагу на науку української і німецької мови. Їх вчили в приватних школах не доконче приготовані сили в виїмково нечисленних приватних українських шкіл, удержуваних небогатим нашим народом. Хто хоче своїх дїтей точно вивчити української мови і лїтератури, а притім і ісгорії, той пішле їх до українських шкіл. Тяжка справа з німецькою мовою. В Галичині маємо тільки одну одиноку німецьку гімназію у Львові і то вона німецька більше по назві, ніж по дусї, бо учать в ній по більшій части не Нїмці, нераз такі, що не володіють добре німецькою мовою, а з учениками всїляких народностей обходять ся нерівно.

Є ще в Галичині кілька приватних німецьких народних шкіл, але всї стоять під польським впливом і мусять придержуватись недоконче пригідних приписів.

Одинока німецька середна школа дївоча, німецький лїцей п. Фані Ф. Дітнер есть може одиноким німецьким заведенем в Галичині, що придержує ся точно приписів міністерства і не щадить ніяких трудів, щоби присвоїти своїм ученицям точного знаня, а властителька школи есть звісного австрійського патріотою з вищих кругів і вміє присвоїти повіреним собі дівчатам потрібне поненене без слїду невластивого шовінїзму. Ми можемо своїм читачам горячо поручити сей лїцей для дївчат, які покінчили українські школи, а хотять набути точ-

ного знаня німецької мови. Перше шукали наші інтелїґентні доми німецького образованя для своїх дівчат за границею, а у Львові буде їм се лекше перевести.

Нинї такі часи, що нїмецьку мову треба буде знати лїпше, нїж давнїйше. Ми Українцї все відчували потребу знаня чужих мов, оскільки більше потрібне нам знане рідної бесїди нашого Цїсарського Дому, урядової мови нашої славної армії і мови наших славних союзників. Нехай наші теперішні учениці присвоюють собі знане німецької мови так основно, щоби могли опісля в домашнїм крузї без трудів навчити її свою рідню. Можемо сподівати ся, що незабором освободжена Україна через знане німецької мови зможе легко користати з високих засобів світової німецької культури.

Володимир Масляк.

МОЛИТВА.

Благослови, Боже, весь люд мій єдиний,
Вкраїну широку мою,
Вкраїну безщасну, вдовицю бездольну,
Сирітську, велику, святу.

Благослови Боже, високі могили,
Що вкрили вкраїнських синів
І память гетьманів, що нас боронили,
Й боролись за щастє рабів.

Благослови, Боже, — на день воскресеня
Мій тихий, мій щирий весь люд,
Хай він процвітає, хай покріпляє
І серце і душу і грудь.

ОСАННА.

Зібрали ся орли наші,
Розправили крила,
Клюви добре поострили,
Жде їх труду сила.

І хоч ворог тисне всюди,
Бажавб нас зломити,
Вже не довго кривду й лихо
Буде нам чинити.

Ховають ся перевертні,
Зрадники народу,
Страх смертельний в грудях чують
Гнилих аж до споду.

Свята правда твердим словом
До борби взиває,
Чує кожде наше серце,
Що і нам свитає.

НОВИНКИ.

— Ограблене палати ґр. Шептицьких в Прилбигах. В інвентар наших народних втрат заподіяних російською окупацією вписати мусимо з болем серця родинне гнїздо ґр. Шептицьких, палату в Прилбичах біля Судової Вишнї.

Старинний сей двір містив в собі несчислимі памятки лїтератури та штуки. Не було там предмету, річи, котраб не мала своєї історії, не булаб дорогоцінностю. Побіч родинного архіва одно з перших місць занимала ґалєрія образів. Тут пересувались перед очами не лиш славні предки визнїших спадкоємців, мужів стану, князів церкви, але улицетворена була ціла історія від наполеоньських воєн по найновіщі часи. Кождий член родини старав ся запопадливо набути памятку штуки чи лїтератури, та збогатити нею родинне майно.

На особлившу увагу заслугував осібний відділ, в якому були поміщені заходами та трудами батька нашого Митрополита памятники нашого письменства та літератури. На кождім місци стрівути тут можна було бібліоґрафічну рідкість, „білого крука“ не лиш в нашій літератури, але і словянській. І цілий сей доробок ряду поколінь впав жертвою рабунку московської дичі, або пішов з димом серед гуку гармат та грохоту крісів. Нині стоять на місци палати вже лиш почорнілі мури, сумуючи над своєю нещасною долею, та нещасливим нашим народом.

— Незрозумілий обяв. Довідуємо ся, що до народньої української школи ім. М. Шашкевича до сього часу вписало ся дуже мале число дітей, а особливо дівчат. Звертає ся отже увагу родичів на сей анормальний факт і рівночасно взиваємо щоби негайно вписали свої діти до сеї одинокої міської народньої школи у Львові — бо в противнім разї істноване окремих дївочих відділів сеї школи на сей рік є з а г р о ж е н е. Парохів просимо оголосити се в церквах, щоби родичі повписували свої діти передовсім до школи ім. Шашкевича, а доперва в браку місця тамже вписували до инших українських народних шкіл.

— З над Буга. З освобродженого простору над горішним Бугом доходять до нас слідуючі вісти: Зараз по занятю Львова австрійськими військами приїхав до Буська командант 8. армії ґенерал Брусілов і замешкав разом зі штабом в палаті графа Баденя. Та по короткім побуті виїхав далі на схід, лишаючи своє місце лїнїйним військам, які, укріпивши ся на лївому березї Буга удержали ся там до 27. серпня.

В наслідок переломаня російського фронту під Перемишлянами винесли ся Москалї в ночі так скоро і тихо, що мешканці деяких передмість що-йно від австрійських сторожей довідали ся про так довго ожиданий відворот російської армії.

Тишу міста перервав тільки вибух підмінованого моста над Полтвою. Та се стрівало тільки кілька хвиль. Опісля знову все утихло. Сей вибух знищив тільки один лук, (міст складаєть ся з двох луків ширина 30 метрів) тому міст служити-ме тільки для ограниченого руху пішого та возів. Само місточко Буськ мало знищене. Вправдї спалено кілька домів та і вежа костела, міщє російського обсерватора трохи знищене. Жертвою реквірованя міди впало механічне урядженє бровару, в наслїдок чого протягом якогось часу бровар не буде вже в руху. Сїно, збіже та солому по прикаві спалили російські війська, а худобу взяли з собою. Се в Буську. Села положені на боєвій лінії над Бугом представляють ще гірше знищене. Село і фільварок Купна спалені, так само Ланерівка. Село і фільварок Побужани тільки по части спалене. Село Волиця зовсім. Вербляни—цілий фільварок спалений, село вратувало ся. Журатин, по части спалений, по части знищений ґранатами. Тадане і Спас спалені. Красне, фільварок у румовищах, селянські оселї розібрані на прикрите траншеї та розбиті гарматнїми кулями. Деревляни, село по части, фільварок зовсім спалений, а двір висаджений у воздух. Сторонибаби —село не ушкоджене, фільварок спалений, урядженє горальні вивезене.

Знищена околиця прокидаєть ся вже до житя. Населене при помочі війська, взялось до праці, щоби ратувати останки незнищених плодів і управити землю під осїнний засів.

— Злишний інформатор. Як довідуємось з кореспонденції редакції „Kuryer-a lwowsk-ого“ п. Трифон, „starszy dziesiętnik ukr. sicz. strzelców“ взяв ся інформувати польську публичну опінію про чисельність Укр. Сїч. Стрільцїв з того приводу, що деякі польські ґазети, в своїй засліпленности і злобі „вичислили“ з відповідними додатками смішно малу скількість стрільців (прим. 250!?).

П. Трифон повинен перш усього знати, що не його річею є братись до всяких інформацій, та що інформоване польсько-австрійської, а вже що найменше східньо-галицкої преси — є непотрібне, бо „горбатого й могила не направить.“

— Нашим прихильникам. Із всїх сторін краю, з широких областей нашої монархії, тай з поза державвіх границь одержує наша редакція вислови признаня. За ті признаня та щирі слова заохоти в нашій скромній праці сердечно дякуємо. Дуже радіємо, що наша ґазета стрінула так гарний і симпатичний відзвук у цїлої у к р а ї н с ь к о ї суспільности. Тою самою дорогою будемо йти й далї, т. є. будемо в границях теперішньої можности стояти на сторожі доброго імени українського народу, будемо піддержувати й скріплювати єдність українства і підносити усї прояви нашого національного житя. З другої сторони й ми маємо просьбу до наших прихильників. Всї знаємо, яку роль відіграє преса і знаємо, які недостачі нам долягають. Вимоги до у к р а ї н с ь к о ї газети і її значінє збільшують ся з кождим днем, головно тепер, коли славні союзні війська освободили з під московського ярма добрий шмат українських земель, а тепер далї йдуть побідно зперед. Недалека хвиля, коли граничні стовпи будуть звалені над Збручем і перед нами розстелить ся широке українсько-російське Поділє, Наша країна, що довгі десятки лїт була Піємонтом для Соборної України, мусить перш усього тепер сповнити покладані в нїй надії і піти на зустріч з радісною вісткою визвіля нашим розкованим братам.

Нехай-жеж наші шан. Прихильники поширюють нашу ґазету, ту ґазету що в дуже важких і недогідних обставинах ставула на призначеному становищі. Нехай, — не кожда (як привикло ся говорити), але хоч що десята, двайцята українська хата має її у себе. Нехай наші інтелїґенти і взагалї усї тямучі люде поручають її иншим, менше свідомим.

Ми опираємось тільки на широких загально-українських основах, підмоги і підпори ждемо лише від нашої суспільности. Часами доходять нас незначні, хоч часто слушні заміти, головно з галицької провінції — та, колиб ті, що так чинять схотїли собі усвідомити ріжні обставини, серед яких нам приходить ся працювати, то ми певні, що й тих незначних (звернених до експедиції) замітів не було би.

Отсе кілька слів до наших шан. Приятелїв і Прихильників.

— Честь добрим синам України. Ополченці в бараку у Львові зложили на руки Вп. Осипа Олїнкевича квоту К. 15·67 на українські школи у Львові. За сей дар складаємо сердечну подяку *Шкільний кружок У. П. Н. у Львові*

— В справі прошень вношених до галицького Намісництва. З кождим днем росте число письм та листів від приватних сторін як і від інституцій вношених прямо на адресу самого Намісника. Звертаємо увагу що Намісник майже весь час в дорозї, бо відбуває інспекційну поїздку по краю. Листів за ним не посилаєть ся, лиши всї вони ждуть в бюрі. В наслїдок того буває часто, що письма неотворені і не полагожені лежать цїлі тижні. З тої причини всякі подання, прошеня та инші письма треба вносити просто до ц. к. Намісництва.

— Як вести переписку? У віденських часописях появив ся комунїкат після котрого поручаєть ся, щоби зміст листу обіймав дві сторінки. Листи треба писати на білому папері; почерк має бути читний. Не можна долучувати нїяких додатків. Лиш купецькі листи могуть бути довші і можна до них долучати рахунки, цінники і т. п. Хто не буде уважати на ті приписи, наражаєть ся на проволоку в переписці.

— Російські аероплани над Варшавою. „Goniec Poranny“ пише: Відвернула ся карта. Пару днів в зад пересїчний Вар-

шавянин з обуренєм говорив про напади нїмецьких аероплянів на Варшаву, а всякі курєрки виписували з'їдливі замітки про „хижі птиці“, на які нїколи не здобулаби ся „культурна“ Москва. Минуло не богато часу, а від сходу появились инші птички. Зорієнтований мешканець Варшави дивив ся в гору і думав, що се... невинні голуби, може з оливною віткою, може з указом про розширене автономії королївства. Та... посипали ся бомби, як то буває на війнї. То відвідини недавних опікунів. Дві бомби впали на вул. Лицарській, спричинили пожар і жертви в людях. До аероплянів стріляно і мабуть оден з них впав. „Побачимо — пише Goniec — чи наша „зорієнтована“ варшавська преса буде й тепер обурювати ся...

— **Пригаснене холєри у Львові.** В послїдніх трех днях не зголошено до міського фізикату ані одного случаю холєри.

— **Доля черлянської фабрики паперу.** Дня 2 вересня м. р. черлянську фабрику обсадило австрійське військо з переміною її на укріплену стратеґічну позицію. Через черлянський став перепливає ріка Верешиця і лучить його з городецьким і люблинським. В той спосіб Верешиця творить оборонну лінію. Около 11 вересня м. р. спущено став в наслідок чого становиска російської артилєрії ушкоджено і залито. Коли австрійські війська відступали від лінії Верешиці, повисаджували наші всї мости, а сила вибухів була така велика, що мури фабрики позарисовували ся і попукали. Бальки мостові падаючи перебили дах кітлівні і головної будівлі. В слїд за тим російські війська увійшли до Черлян. Російські власти з Ягайловського Городка зарядили конфіскату фабрики і ставу, як становиска бороненого австрійським військом.

Всякі стараня, щоби фабрику звільнити з під російської руки не мали успіху. Дня 16. червня с. р. перед відворотом російських військ, явив ся офіцер з 50 козаками, окружив фабрику і став підпаляти будинки. Не лише мости і деревляні магазини облили бензиною і нафтою, але до відділів виконаних з бетону і зелїза приносили дошки, паперові відпадки і так підпалювали. В наслідок вітру перекинув ся огонь на другий бік Верешиці, де погоріло 23 газдівств. Дня 16. червня о годині 9. вечером вернули Москалї з Малкович і підпалили дім, де містили ся фабричні канцелярії. Запаси фабрики в части вивезені, в части погоріли.

Фабрика в Черлянах, власність братів Колїшерів була визначним постерунком краєвого промислу у східній Галичині. Її втрати сейчас відбили ся на цїні паперу, ба що більше, недавно стояли ми перед фактом цілковитої недостачі паперу. Що-йно в послїдних днях прийшли до Львова транспорти паперу із західних країв монархії.

— **Поминальне богослужене** за упокій душі бл. п. д-ра Ярослава Кулачковського, директора товариства „Днїстер“ відбудеть ся у вівторок, 7. вересня с. р. о год. 7·30 рано в церкві Успеня Пресвятої Діви Марії.

— **Нова штука ґр. Бобрінського.** З Петербурга доходять вісти через невтральні держави, що 32 членів націоналістичної партії Думи під проводом ґр. Бобрінського виступило з фракції і утворило більш ліберальну ґрупу, щоби разом з опозицією співділати для добра вітчини.

Ґр. Бобрінський, відомий всеславянський комівояжер, що гостив на зїзді в Празї, був оваційно приниманий у Львові ріжними „славянськими братами“, що навіть мав „відвагу“ явитись на мармарош-сіґотський процес і заявляв охоту приїхати на славетний бендасюківський процес до Львова, а підчас окупації товк ся з „prezes-ом sejm-у“ Дудикевичем по наших селах і перед на силу стягненими мужиками вихвалював ся, як то він мимо поліцїйного ока перекрадав ся в Галичину, щоби потїшити „зарубежныхъ братьевъ“, — втяв тепер одну штуку і зробив ся „лібералом“.

— **Звідомлене міської центр. торговиці на худобу з дня 1. вересня 1915. Воли:** згін 12 штук I. якість 230—245 К, II. якість 210—220 К. **Корови:** згін 61 штук. I. якість 220—225 К, II. якість 200—210 К — разом 73 штуки. **Галицькі свинї:** згін 39 штук мясні 270—290 К, товсті 320—340 К. **Угорські свинї:** згін 31 штук від 375 до 385 К. Плачено за 100 кґ. живої ваги.

Приятелї і Прихильники „Українського Слова“

зволять подати нам адреси осіб, які, не знаючи про нього, радіб його побачити.

За ласкавий труд складає наперед щире „Спаси-Біг“

Адмінїстрація.

Школи і бурси.

═ **Кружок У. П. Т. імени Ганни Барвінок** у Львові приняв в пятницю на своїх сходинах 25 учениць до інституту ім. св. Ольги. З огляду на велику дорожнечу у Львові назначено місячну плату за поміщене і удержане 60 корон. Низше тої такси ніяк не можна було посунутись. По инших подібних інститутах жадають тепер у Львові 100—120 корон. Мимо такої низької плати порішено в случаях, заслугуючих дійсно на особливше узгляднене, приймати учениці по зниженій оплаті. Поданя о приниманє можна ще вносити на адрес кружка у Львові ул. Мохнацького ч. 12. Принятих може бути до 60 учениць від наймолодших до найстарших. День отворення інституту подасть ся родичам до відома картками і в часописях. Родичі мають сейчас донести, чи на услівя годять ся. Імовірно буде інститут міг бути отворений около 15. вересня; тоді зачне ся й наука в школї виділовій і семінарії У. П. Т. при вул. Мохнацького. — За Старшину Кружка: *Евгенія Макарушкова, Марія Заячківська.*

═ **З ц. к. української ґімназії в Перемишлї:** Вписи кінчать ся 10. вересня. Шкільний рік зачинаеть ся 11. вересня торжественним богослуженєм. Евентуальні опізненя належить в достовірний спосіб оправдати. Всіх прихильників нашої молодіжи, сеї будучности нашого народу, просимо не забувати о убогих учениках, яким бурси і дешева кухня мають в сїм тяжкім році давати захист, поміч і опіку. Всякі датки (в грошах і натураліях) приймає Дирекція ґімназії з сердечною подякою, — *А. Алиськевич.* директор.

═ **Українська прив. ґімназія ім. Шашкевича в Долинї** Вписи учеників (учениць) до кляс I, I/II, II/III, III/IV, IV/V будуть відбувати ся в днях 11—14. вересня.

Ученики (учениці) мають зголошувати ся в товаристві родичів або опікунів і предложити Дирекції метрику, послїдне шкільне свідоцтво і посьвідку щепленя віспи.

До I. кляси можуть вписуватись ученики (учениці), що покінчили III. клясу народної школи.

Нововступаючі ученики мають зложити вступну таксу 7 кор. 20 сот., всї инші 4 К. — *Дирекція.*

═ **Справа шкіл У. П. Т. у Львові.** Тому, що на відзивах до львівських Українців є вичислені тільки народні школи У. П. Т. по львівських передмістях, витворила ся серед львівських Українців хибна думка, що дївочі школи У. П. Т. при вул. Мохнацького ч. 12. не будуть сього року відчинені. Подаєть ся отсим до відома, що всї три дївочі школи У. П. Т. при вул. Мохнацького ч. 12. буде товариство вести так як досї, іменно чотирокласову школу вправ, пятикласову виділову школу і чотири курси учит. семінарії. Вписи до тих трьох шкіл трівають далї (рано від 9—1., попол. від 4—6.) в канцелярії школи при вул. Мохнацького ч. 12., I. поверх. Хто іззза пашпортових трудностей не може прибути до Львова до запису, може записатись письменно. Поданя до дївочого інституту ім. св. Ольги приймаєть ся дальше.

Наука в школї вправ почала ся в суботу 4. вересня, в виділовій школї і семінарії зачне ся пізнїйше іззза невільної неприсутности учительських сил. Отворенє інституту і початок науки подасть ся до відома в часописях.

═ **„Український жіночий кружок“** в Коломиї отворить з розпочатєм шк. року 1915/16 дївочу бурсу. Вимоги що-до постелї, біля і одежі — як звичайно. Оплата буде установлена можливо найнизша по цїнам живности і місцевих відносин. Зголошеня приймає п-ї докт. Кічурова, вул. Новицького.

═ **В нїмецькім лїцею** Фані фон Дітнер починаєть ся наука з днем 15. вересня. Вписи щоденно від 4—6 год. пополудни, вул. Кльоновича ч. 8.

═ **Вписи до муз. Інститута ім. М. Лисенка** ведуть ся дальше, почавши від 31. серпня с. р. в канцелярії Інститута (вул. Шашкевича ч. 3.), що дня від 4—5 по пол. Шкільний рік починаєть ся дня 4. вересня с. р. В тім то днї (4. вересня с. р.) зберуть ся усї елеви в канцелярії о год. 4. по пол., де наступить розділ годин. *Виділ.*

═ **Вписи до торговельної школи Тов. „Просьвіта“** — відбуваються ся від 1-го до 8. вересня с. р. в канцелярії Товариства Ринок 10, II. пов. від год. 10 до 12 в полудне. Услівя принятя: до I кляси укінчена 3 кляса середної або виділової школи — або вступний іспит з української і нїмецької мови, рахунків, ґеоґрафії і наук природних, до II. кляси — укінчена I. кляса тої або подібної другої школи.

═ **В лїцею Українського Інститута для** дївчат в Перемишли розпічне ся наука 10. вересня у вищих клясах лїцея, почавши від V. кляси, будуть отворені ґімназияльні курси реформованої ґімназії. Вступні іспити до пригот. і I. кляси відбудуть ся 11. вересня, до пригот. будуть приняті дївчата з укінченою III., до I. з укінченою IV. клясою нар. шкіл. Зголошуватись до дирекції лїцея в Українськім Інституті для дївчат, а до Інтернату до Виділу Укр. Інститута для дївчат, вул. Татарська 4.

═ **Шкільний рік в народній школї С.С. Василіянок у Львові,** вул. Потоцького ч. 95. зачне ся богослуженєм в понедїлок, т. є. 6. вересня о год. 8 рано.

═ **Старшина Кружка У. Т. П. в Коломиї** повідомляє П. Т. родичів і опікунів, що з днем 10. вересня 1915. буде отворена бурса для учеників укр. ґімназії. Оплати мусять бути з огляду на теперішню дорожнечу значно підвисшені.

В справі принятя треба зголоситись до проф. Н. Данища, вул. Шашкевича 739. *Старшина.*

†

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Іван Славяк, член царської капелї помер 26. липня с. р. в Ялтї на Криму в 28 році житя.

Покійний був сином бідного селянина з Синевідська вижного. Власними силами дїпняв видного становиска. Мимо того, що довгі лїта був в чужинецькім окруженю — остав до смерти горячим українським патріотом. В останнїх часах дуже тужив за своїми горами, за рідним кутом.

Помер на сухоти. В. Й. П,

На Українських Січових Стрільців.

(Далї.)

В Комісаріятї У. С. С. у Львові зложено на Укр. Січ. Стрільцїв слїдуючі жертви в коронах: Ольга Яремкевич, Вовче 20, о. Ант. Лучаківський, Станькова 18·05, Теофіля Кравцева, Львів 6, о. Орест Солтикевич, Улюч збірка з акафісту в громадї Кінське, пов. Березів 30, Збірка в громадї Чорноріко 12·30, о. Яків і Емілія Війтовичі 2, Збірка артил. амуніч кольони I. а іменно: цуґсфірер Никифорук Павло 4, формайстри: Мельник Стефан 2, Каратник Гриць 1, Косиньский Гриць —·50, рядови: Василь Кушнірчук 5, Вакалюк Йосиф 4, Онуфрійчук Юрій 3, Гуряк Микола 2, Жук Кость 2, Пурій Федор 2, Дмитрук Кость 2, Демчина Никола 1, Федас Гриць 1, Юхненко Павло — 80, Житарук Микола —·50, Стефан Сич ·40, Лучка Олекса —·40, Федик Петро —·20, Драгаю Іван —·20, Збірка з села Малехова на руки Людвики Щурівної 95 Збірка жовнїрів в полї на руки Михайла Матвіїва, а іменно: цуґсфірери: Михайло Матвіїв 2, Нїтефор 2, Рибка 2, Щидло 2, Стрілецький 2, вахм. Браницький 2, капралї Русняк 2, Червоньский 1, Бутинець 1, Збірка громади Горожанна велика на руки Теклї Гуменної 148·54, Ілько Цьокан 2, Роман Арсенич, Пістинь 31, о. Михайло Левицький, Княжівське 10, На вдови і сироти по УСС.: Поліщук, Бачинський, Ліс 8, Селецький 2. В попереднїм виказї жертв на У. С. С. в 43 числї „Укр. Сл.“ з 24. серпня с. р. зайшла друкарська похибка подано: Мендель Емануель Шварц 2, замість 10 К.

Ч. М. 23732/15.
IX. А.

ОПОВІЩЕНЄ.

На підставі обовязуючого розпорядка Цїсарського з 7. серпня 1915. Дн. з. д. Ч. 228. видані зістали на час тривання війни приписи в справі заосмотреня населеня в конче потрібні предмети поживи:

Важнїйші постанови сего розпорядка Цїсарського є слїдуючі:

I. Стверженє припасів і затаєнє їх.

Яко конечне потрібні предмети поживи належить уважати всї ті предмети, котрі служать до заспокоєня найконечнїйших потреб до житя для людей і для прокормлення домашнього скота, як також ті предмети, з котрих виробляють ся средства поживи.

Виробники, торгівники, властителї складів і підприємств торговельних, котрі посїдають припаси предметів висше згаданих або власні або віддані на переховане, будуть обовязані в речинци через Власть политичну краєву в случаю заходячої потреби означенім, зголосити ті припаси подаючи їх скількість і якість в місци в дотичнім оповіщеню поданім.

Хто не зголосить тих припасів в означенім речинци або на поставлене що до того питанє відповіди не хоче дати, або подасть невірні подробиці, буде караний карою грошевою до 2.000 корон або арештом до трох місяців, о скільки поступок сей не підлягає острійшій карі.

Хто не уділяє в означенім речинци пояснень або затаює перед Властию находячі ся у него припаси средств поживи, допускає ся переступу, за котрий після §. 13. покликаного Цїсарського розпорядка, буде караний строгим арештом від одного місяця до одного року. Побіч кари арешту може бути крім того наложена кара грошева до 20.000 корон. Тій самій карі підлягають також ті особи, котрі заступаючи властителя мають обовязок зголошеня товару.

За евентуально заняті в сей спосіб предмети конечного запотребованя одержить властитель заплату після цїн, означених в тарифі максимальній, або після добровільної умови, а в случаю суперечки наступить оцїнка товару через судових знатоків.

II. Уявленє і установленє цїн; забезпеченє торгового обороту.

Тарифа максімальна средств поживи має бути прибита в склепах і на площах торговых на видним місци.

Коли товари продає ся на вагу, мають продаючі дозволяти безплатного уживаня своїх ваг через купуючих до провірюваня ваги проданих предметів.

Хто дїлає проти котрого з тих приписів, буде караний карою грошевою до 2.000 кор. або арештом до трех місяцїв.

1) Хто другого повздержує в ходї на торг з конче потрібними средствами поживи, щоби зменшити заосмотреня торгу;

2) Торгівник, котрий в дорозї на торг відкупує від удаючого ся на торг конечні предмети запотребованя, котрі він на торг доставляє;

3) Хто продає або купує перед тим, заки розпічнуть ся урядові години торгові, принесені на торг конче потрібні средства запотребованя;

4) Хто переступає оголошені на площи торговій яко допустимі цїни продажні средств поживи, або инші установлені цїни максимальні, — буде караний грошевою карою до 2.000 корон або арештом до трех місяців, а при обставинах обтяжуючих, карою грошевою до 5.000 корон, або арештом до шість місяцїв, о скільки поступок сей не підлягає строгійшій карі. Виновник може бути в случаях, означених під ч. 3 і 4 виключений з торгу на все або на означений час.

Тим самим карам піднадуть особи, котрі намовляють до одного з названих каригідних поступків або в їх виконаню співдїлають.

Львів, дня 17. серпня 1915.

Ц. к. Староста і правительств. комісар кор. прест. м. Львова

Адам Ґрабовський.

Затверджую
Львів, 28. серпня 1915.
Ґен.-Майор Лєтовський.

ПОРЯДОК ПОЇЗДІВ.

Час приїзду і відїзду почтових поїздів у Львові важний від 21. липня 1915.

Середно-европейський час.

Зі Львова відходить в напрямі:

до Кракова 10·18, **9·09.**
„ Лавочного 4·10.
„ Сянок 2·16.
„ Станиславова 9·40, 4·00.

До Львова приходять в напрямі:

з Кракова **5·30, 6·08.**
„ Лавочного 4·48.
зі Сянок **9·24.**
„ Станиславова 5·12, 5·53.

УВАГА: Нічна пора від **6·00** вечер до **5·59** рано назначена товстими числами.

Оповістки.

Недїля, дня 5. вересня 1915.

Нинї: 4. с. м. греко-кат. Іринея еп., римо-кат. Анг. стор.

Завтра: 5. с. м. греко-кат. Евстахія мч., римо-кат. Захарія.

| **Управа Зем. Банку Гіп. у Львові** на запити кредитових стоваришень, що є в постійних зносинах з банком — що-до процентової стопи пояснює, що в найблизшім часї буде в змозї по відбутій конференції в тій справі подати висоту процентової стопи до відома усїх стоваришень.

Одночасно вияснює управа, що каса банку не виплачує ще акційного купона ч. 4. за р. 1914. тому, що не відбули ся загальні збори акціонарів банку (як впрочім й інших банків, що були в сфері російської окупації). які установляють висоту дивиденди. Про се будуть в свій час сповіщені Вп. акціонарі через пресу.

За те каса банку виплачує непідняті ще акційні купони ч. 1, 2 і 3, як рівнож реалізує всї купони заставних листів за минулий час, т. є. по конець червня 1915.

| **З філії „Просвіти“ в Сколім.** Сим подаю до відома членів „Просвіти“ в скільській Верховинї, що щасливо удало ся нам уратувати перед Москалями найбільший наш скарб, т. є. майже цїлу біблїотеку і інвентар. Москалї понищили лише канцелярійні книжки і менше важні папери.

Прошу Вп. членів „Просвіти“ о вкладки за біжучий рік і за минувші роки на мої руки.

Засїданя Видїлу на разї не можу ще скликати, бо недостає комплєту. — *о. Мих. Мосора*, голова.

| **Старшина Кружка У. П. Т. ім. кн. Льва у Львові на Личакові** подає отсим до відома, що вкладкова книжочка видана повітовим Товариством кредитовим у Львові ч. 517 на 464 К 38 сот., яка є власністю згаданого кружка, загинула. Взиває ся проте евентуального посїдача сеї книжочки, щоби зголосив безпроволочно свої права в Повітовім Тов. кредитовім у Львові, Ринок ч. 10, в противнім случаю всякі права з книжочки для евентуального посїдача вістануть признані за неважні.

За Старшину Кружка У. П. Т. ім. кн. Льва: *д-р Бронислав Овчарський* голова, *Анна Кудликївна* секретарка.

| **Відозва до Скільської „Верховини“.** Сим повідомляємо членів задаткової Каси „Верховина“ в Сколім, що удало ся нам уратувати перед Москалями всї книги і найважнїйші документи. На тій підставі розпочала наша Каса на ново свою дїяльність вже від 1. серпня с. р. Тому просимо наших скриптових довжників, щоби сплачували залеглі рати, бо мораторія їх не обовязує, а жінки, які побирають запомогу по своїх мужах, чи синах, що служать в війську, напоминаємо, щоби віддавали свій гріш до нас до щадницї, а не марнували, бо колись може бути більша біда, а до нашої Каси зложений гріш нікому не пропаде.

Управа Каси „Верховина“.

| **Безпосередно перед війною одержали** львівські українські редакції ріжні готові до друку скрипти, котрі запропастили ся в часї воєнної заверюхи. Між ними був також більший скрипт д-ра О. Назарука про Шевченка. Як би хто знав, де є той скрипт, буде ласкав повідомити про се редакцію „Українського Слова,“ Просимо також евентуально заподати, чи не

знав хто що-небудь про скрипт тогож автора п. з. „Історія Ірляндії“.

Від видавництва Календаря товар. „Просьвіта“. Всіх Вп. Панів письменників і публіцистів просимо сею дорогою надсилати нам ласкаво матеріяли до Календаря не 1916 рік. Речинець надсиланя до 20. вересня с. р. а то з огляду на спізнену пору.

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ просить своїх членів, щоби оплачували премії за житеві обезпеченя Тов. краківського як давнїше за посередництвом Товариства і висилає на жадане чеки, та просить подавати точні теперішні адреси.

Ширіть „Українське Слово“, домагайтесь нашого дневника у всіх публичних льокалях!

Оголошеня.

Кіно Апольо при вулиці Хорущини ч. 7. що вміло собі здобути велике признане серед львівської публики дає нинї і завтра величаву незвичайну програму. З военних подій можна буде побачити фільм із западнього фронта знятий за спеціяльним дозволом ґенерального штабу. Позатим слїдує у перве у Львові авантурницька драма п. з. „Вежа страхів“ а також кримінальна знимка „Таємне замордоване“. Гуморески „Наречений в опалах“ та „Новий Шерльок Гольмес“ доповняють цілість знаменитої вистави.

Професора ґімн. на пенсії або академика для приготовленя ученика з IV. і V кляси ґімн. глядає: директор Ганущак, Перегінсько-Осмолода. —3

Дяк з дуже добрим слухом і голос м потрібний негайно. Уряд парох. Радча к. Станїславова. 2—3

Управителя(-ьки) склепу, докладно обізнаного з паперовою бранжею, солїдного, з рекомендаціями і кавцією, володіючого краевими і німецькою мовою, прийме ся с е й ч а с. Потрібний також помічник і практикант. Платня після умови. Писемні зголошеня до адм. „Українського Слова“ для С. Б.

Потрібний негайно дяк нежонатий, вільний від війська до церкви св. Пятниць у Львові. 9—?

Глядають свояків і знакомих:

Сидір Бучацький з Золочева, **Петро Карануць** з Сороцька, **Гриць Безноровайний** з Бліху тепер k. u. k. Etappen-Trainzug Nro 4 Feldpost 17 поздоровляють і просять знакомих о вісти.

Іван Озаркевич У. С. С. глядає **Михайла Коцка** з 3/3 полку драгонів і **Івана Галушку** з Городка. Зголошеня приймає Адмін. „Українського Слова“. 2—6

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра Олександра Барвінського

при вул. Сикстуській ч. 21.

Виймоване зубів без болю і пльомбоване.

Штучні зуби в кавчуку і золоті.

Українським Січовим Стрільцям роботу виконує ся даром.

Зголошувати ся належить у асистента Наса.

Кафлеві печі і кухнї

нові ставить, старі направляє скоро і дешево так в місцї, як і на провінції

МИХАЙЛО ГАЛІБЕЙ

кафлярський майстер.

Львів, Городецька ч. 10.

1—?

ЛІКАР

Д-р Бр. Овчарський

б. Секундар Загального Шпиталя

ординує від 10. до 11. і від 4. до 6. пополудни.

Телефон ч. 477.

Львів, ул. Пекарська 39. 35—?

ДИРЕКЦІЯ

„Руської Щадниці“

в Перемишлї

подає до відома, що урядує — як передтим — в тім самім льокалї і в тих самих урядових годинах.

Від вкладок влатить $4^1/_2\%$, а рентовий податок оплачує з власних фондів. 11—15

ОГОЛОШЕНЄ.

На основі рішеня ц. к. окружного Суду в Самборі з дня 27. серпня 1915 р. Фір. 17/15, Ст. 224. підписаний як судовий куратор Тов. задаткового „Добробытъ“, общества зареєстр. з обмеженою порукою в Самборі, скликує Загальні Збори на день **20. вересня** 1915 р. в льокалї „Руської Бесіди“ (дім Д-ра Стахури, І. поверх) на год. 11 рано, а в случаю недостачі комплету, вимаганого статутом, того самого дня о год. 2 по полудни в тім самім льокалї з слїдуючим дневним порядком:

1. Звіт куратора
2. Зміна статута в §§ 1, 2, 3, 4, 5, 12, 14, 15, 20, 28, 30, 34, 36, 38, 41.
3. Вибір 3 членів дирекції і 2 заступників.
4. Вибір Надзираючої Ради.
5. Вибір ревізійної комісії.
6. Внесеня членів.

Самбір, дня 25. серпня 1915 р.

За Товариство задаткове

„ДОБРОБЫТЪ“

общество зар. з обмеж. порукою в Самборі

о. Омелян Кормош

судовий куратор.

ЗЕМЕЛЬНИЙ

БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

Спілка акційна у Львові

Підвалє ч. 7.

Конто почтової щадниці ч. 116.184.

Жирове конто в Австро-угор. Банку.

Складайте ощадности, взагалї зайві гроші на процент, щоби кожда корона могла служити народньому господарству, „ „ та Вам приносити зиск, а не марнувала ся. „ „

Акційний капітал К 1,300.000

Резерви Банку „ 300.000

Приймає вкладки на біжучий рахунок від К. 10·— на $4^1/_4—4^1/_2\%$;

Більші льокації капіталів приймає за условленим процентом.

Виплачує купони від заставних листів;

Інкасує гіпотечні рати і задатки на сплату векслевих зобовязань;

Вимінює по кориснім курсі російські рублї і німецькі марки;

Певність льокації запоручують: акційний капітал Банку, резерви, забезпечені вірительности і взагалї ціле його майно;

Рентовий податок оплачує Банк з власних фондів;

На жадане висилає довільну скількість посьвідок зложеня Почт. Шадниці.

АДВОКАТСЬКА КАНЦЕЛЯРІЯ

Д-ра Данила Стахури

в Самборі

є ведена в дотеперішнім льокалї.

2—2

Краєвий Союз господарсько торговельних Спілок,

ЛЬВІВ,

вул. Зіморовича ч. 20.

Продає в своїм льокалї коси, виконані з найлучшої стирійської сталі, ковальські сталеві серпи, брусики, перстені, молотки до клепаня кіс. Байцу проти снїти. Вапно пашне „Бартеля“. Насїнє ріпи стернянки, зі своїх Складів: в Перемишлї, Стрию і Коломиї, висилає всї штучні погної і господарські знаряди.

В справі залїзничних посилок заходять ще трудности і тому о пораду належить відносити ся до Дирекції Краєвого Союза господарсько-торговельних Спілок у Львові.

АСЕКУРУЙТЕ СВОЄ МАЙНО ВІД ОГНЮ В

„ДНЇСТРІ“

Кождий Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Українець повинен асекуровати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Днїстер“

Нема жадного иншого українського товариства асекураційного, тільки один

„Днїстер“

„Днїстер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя **селянських будинків.**

„Днїстер“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам.

„Днїстер“ оцінює та виплачує шкоди по огні скоро і ретельно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двох господарів.

„Днїстер“ дає підмоги українським **школам і бурсам**, де виховують ся селянські дїти.

Люди асекуровані в **„Днїстрі“** можуть дістати позичку у всіх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1913 року 4,473.970 лорон.

В „Днїстрі“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“:

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“ у Львові,

у власнім домі вул. Руська ч. 20. Тел. 788.

Видавець: *Федь Федорців.* З друкарні „Діла“ Львів, Ринок 10. Одвічальний ред. *Степан Чарнецький.*